

Budapest Főváros Levéltára

levéltár-pedagógiai konceptiója

Készítette:

Mautner Zoltán

Rácz Attila

Varga Katalin

Budapest, 2025.06.20.

Jóváhagyta:

dr. Kenyeres István

főigazgató

2025. 07.15.

Budapest Főváros Levéltára levéltár-pedagógiai koncepciója

„Történeti” visszatekintés

Habár valamilyen formában a levéltárak korábban is igyekeztek a külvilág felé nyitni, a nagyszabású pedagógiai programok csak az Oktatási és Kulturális Minisztérium által 2009-ben a levéltárakra is kiterjesztett Nagy Kultúra néven futó program, valamint a *Nevelési-oktatási intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeinek támogatása* c. pályázat (TÁMOP-3.2.11/10/1KMR) kiírása után került sor elsőként a Szolnok Megyei, majd 2012-től Budapest Főváros Levéltárában (=BFL). Maga a levéltár-pedagógia kifejezés is új keletű, dokumentáltan a Magyar Levéltárosok Egyesületének 2013. évi vándorgyűlésén hangzott el elsőként.

A levéltár programja az *„Írjál történelmet!”: Rendhagyó komplex történelemórák Budapest Főváros Levéltárában* címet kapta. A rendhagyó történelemórák segítségével a levéltárban való eligazodást, kutatási lehetőségeket, a levéltári kutatás rejtelmeit, örömét mutattuk meg a fiatal, a levéltárral még ismerkedő középiskolás korosztálynak. A BFL első non formális oktatással foglalkozó pályázati projektjének foglalkozásain a 2012. és 2013. évben összesen 11 havi szakkört, 4 vetélkedőt, 3 témanapot és 6 témahetet tartottunk, 102 alkalommal összesen 3133 főt regisztráltunk.

A tematikát a szakmai követelmények megtartásával rugalmasan kezeltük, a mindenkori pedagógusi elvárásokhoz, a partnerintézmények sajátosságaihoz és a diákok életkorához, igényeihez, előzetes ismereteihez igazítottuk. A tágabb tematikák a következők voltak: „A város szövete”, „Az írás története”, „Címer, pecsét, családfa”, „Deviancia – szubkultúra”, „Határok nélkül”, „Ismerd meg otthonaid!”, „Ismeretlen ismerős”, „Személyek és családok a régi Budapesten”. Az együttműködő iskolák: az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium, a Veres Pálné Gimnázium, Montessori Erzsébetvárosi Gimnázium (később helyette az Óbudai Gimnázium), a Kölcsey Ferenc Gimnázium, a Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Diákotthon, a Hunyadi Mátyás Német Nemzetiségi Általános és Művészeti Alapiskola és az Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola voltak. A foglalkozások témahetekből, témanapokból, vetélkedőkből és szakkörökből álltak.

A pályázat fenntartási időszaka 2013 és 2018 között volt. Ezalatt kötelezően 35 foglalkozást tartottunk, és emellett – a később kifejtésre kerülő fővárosi önkormányzati támogatásnak köszönhetően – számos új témát, valamint megvalósítási eszközt dolgoztunk ki, melyek ma már honlapunkon is elérhetőek.

A történeti áttekintéshez hozzátartozik, hogy a pedagógiai tevékenységet intézményünkben korábban az amúgy iratőrző és állományvédelmi főosztályokon dolgozó kollégák munkaidőn túl látták el, 2018 második félévében létrehozott fél állású/státuszú levéltár-pedagógus pozícióval már magasabb színvonalra és szervezettségre törekedhetünk.

A levéltár-pedagógia célja

Budapest Főváros Levéltára mint speciális tudás- és információtár 2012-től vesz részt az alap- és középfokú oktatásban. Kreatív, interdiszciplinaritásra és társadalmi kérdésekre nyitott szakembereink számos érdekes és értékes programot nyújtanak az általános és középiskolás korú diákoknak.

Ezek a foglalkozások segítséget adnak ahhoz, hogy a diákok ne csak megtanulják az iskolai ismeretanyagot, de be is fogadják azt, így a programokon részt vevő fiatalok nagyobb eséllyel igazodnak majd el a világ dolgaiban is, és jobban megtalálják helyüket a családban, közösségben és a társadalomban is.

A tanulásban és az oktatásban fontos szerepet tölt be a szemléltetés: a „*kézzel fogható tananyag*” – tárgyi emlékek, források megismerése, ezért a levéltárakban őrzött eredeti iratokkal való közvetlen találkozás élménye olyan érzelmi többletet biztosít a gyerekek számára, ami megkönnyíti a tanulást, a tananyag hosszú távú megjegyzését.

Az élménypedagógia eszközével a történelmi korok megelevenítése, átélhetősége a dráma-, média-, művészetpedagógia kínálta módszerek alkalmazásával hatékonyabb.

Foglalkozásainkat a 110/2012. (VI. 4.) sz., a Nemzeti alaptanterv (NAT) kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló kormányrendeletnek megfelelően alakítottuk ki, és leginkább az Ember és társadalom témakörbe tartozó tantárgyak (történelem, erkölcsstan, etika, hon- és népismeret, társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek) során szerzett információkat alapozhatják meg, illetve bővíthetik ki. Szem előtt tartottuk, hogy a non formális oktatásban is kiemelt szerepet kapjanak a NAT-ban szereplő kompetenciák, és kellő segítséget adjunk abban, hogy a diákok számára a későbbiekben is könnyebb legyen az ismeretszerzés, a tanulás, a kritikai gondolkodás, ne legyenek problémáik a kommunikációban, és helyesen tájékozódjanak időben és térben.

A közműveltségi tartalmak mellett kiemelten foglalkozunk az olvasás, szövegértés, szövegelemzés és a vizuális kultúra fejlesztésével, figyelemmel vagyunk a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésére, oktatására is.

A programok összeállításában fontosnak tartjuk, hogy az interdiszciplinaritás jelen legyen, ezért a levéltáros kollégák mellett történészek, muzeológusok, pszichológus és

művelődésszervezők és a komplex környezeti nevelésben már évtizedes gyakorlattal rendelkező civil szervezetek tapasztalatait is beépítettük a foglalkozások kidolgozásában.

Az egy témára felfűzött foglalkozásokon a diákok az elméleti tudást élményszerűen, gyakorlatokkal megszakítva szerezhetik meg. Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy – természetesen figyelembe véve az életkori sajátosságokat – a diákok már általános és középiskolás korukban megismerjék a főváros kulturális örökségét, ezzel együtt Budapest Főváros Levéltár iratanyagát az oklevelektől az adatbázisokig, tisztában legyenek saját életük során keletkezett iratok típusaival, így könnyebbé váljon számukra a modern társadalomba való beilleszkedés és később az ügyintézés, megtanulják kezelni a levéltári forrásokat, melyekkel nemcsak mint tudományos kutatók, de hobbiból családfakészítőkként vagy ügyfelekként is találkozhatnak majd. Mindezeket a történelem segédtudományainak (írástörténet, oklevéltan, címertan, pecséttan, kronológia) ismeretterjesztő megismerésével érjük el úgy, hogy ezeket gyakorlatban is elsajátítják.

Levéltár-pedagógia jelene Budapest Főváros Levéltárában, meglévő foglalkozások

Szakkörök, témanapok

Jelenleg legtöbb programunkat ez a forma teszi ki. Ezen foglalkozásainkra elsősorban a fővárosi iskolákból, a 2–12. osztályok tanulóit, egy alkalommal általában egy osztálynyi diákot várunk. A foglalkozások mindig az adott korosztályhoz, az iskola hagyományaihoz és történetéhez, illetve a tanári kérésekhez igazodnak.

A BFL kidolgozott foglalkozásainak kínálata nemcsak sokszínű, hanem egymással kombinálható, össze is vonható, az alább felsorolt témák ajánlások, ezektől eltérő foglalkozásokat is módunkban áll megtartani, az elemeket variálni is lehet. A programok nemcsak a történelem órákhoz kapcsolhatók, hanem már az irodalom, a nép- és honismeret, sőt akár a biológia tanításánál is alkalmazhatóak. Minden egyes foglalkozás megtartása előtt a kísérő vagy vezető tanárral egyeztetünk.

A foglalkozások 60-180 perc időtartalmúak, és kellőképpen érzékeltetik az iratanyag sokszínűségét, több korosztály számára is érdekesek lehetnek, és a levéltár több területét, helyszínét is érintik.

A foglalkozásainkat úgy alakítottuk ki, hogy a pedagógusok a korosztálytól függetlenül több programból tudjanak választani. Foglalkozásaink többségét külső helyszínen, azaz iskolákban vagy művelődési házakban is meg tudjuk tartani.

Jelenlegi kínálatunk a tanintézmények számára:

1. Az 1848-as forradalom története (2-12. évfolyam)

Tudjuk-e pontosan, hol játszódtak le 1848-ban a pesti forradalom sorsdöntő eseményei? Az izgalmas kérdésekre úgy adunk választ, hogy korabeli térképek, metszetek segítségével bejárjuk az 1848-as márciusi napok fontos helyszíneit. A levéltár iratain keresztül betekintést kapunk arról, hogyan látta Pest és Buda vezetősége a forradalmi napokat. De vajon elfogadta-e a híres 12 pontot a pesti, illetve a budai városi tanács? Azt is megvizsgáljuk, hogy milyen emlékek találhatók Budapest Főváros Levéltárában Táncsics Mihályról vagy Jókai Mórról. Alsó tagozatos diákokkal pedig megismerjük a huszárok öltözetét, és a márciusi ifjak szerepét a pesti forradalomban, és hősiességét a szabadságharc idején.

2. Szakmák, foglalkozások a fővárosban (5-12. évfolyam) Pályaorientációs napokra is!

Milyen munkakört töltött be az egykori Pest-Budán a fertálmester, a szemfelszedő, a kórodai dolgozó, vagy a hangász? Milyen közmondásokban érhetőek tetten még ma is olyan foglalkozások, amelyek ma már nem is léteznek? A program során a diákokkal megvizsgálunk (akár pályaorientációs céllal is!) különböző, vagy egy konkrét szakmával kapcsolatosan összegyűjtött levéltári dokumentumokat, átbeszéljük a foglalkozáshoz szükséges követelményeket, előnyöket és hátrányokat.

3. A budapesti hidak története (2-5. osztályosok számára)

A Duna fővárosi szakaszán a város két partját összekötő hidak nemcsak fontos funkciót töltenek be a lakosok mindennapi közlekedésében, nemcsak különleges szerkezetükkel válnak Budapest díszévé, hanem a történetük is számos izgalmat rejt. Játékos, sok mozgással fűszerezett foglalkozásunk során a főváros dunai átkelőinek történetével ismerkedhetnek meg a diákok.

4. A 159 éves Fővárosi Állat- és Növénykert története (5-12. évfolyam)

A diákok játékos feladatok formájában ismerhetik meg a másfél évszázaddal ezelőtti állatkertet, valamint korabeli dokumentumokból deríthetik ki, hogy mit lehetett csinálni 1913-ban az ország egyetlen zoológiai kertjében. Régi fényképek és térképek segítségével közösen követhetjük nyomon az intézmény területének változásait, valamint az állattartási körülmények fejlődését.

5. A kötelező olvasmányok világa: A Pál utcai fiúk (5-6. évfolyam)

Irányított kutatással dolgozzuk fel Molnár Ferenc klasszikusát. Levéltári iratok segítségével kiderítjük, hogy

- léteztek-e azok a szereplők, akik a regényben szerepelnek,

- léteztek-e azok a helyszínek, melyek a regényben szerepelnek,
- megismerjük a regényíró szüleit, gyermekkorát, lakását, házastársait.

Az iskolai anyakönyvek, értesítők, évkönyvek segítségével a mű hőseinek világa is megelevenedik.

6. Régi poros papírok, vagy millió izgalmas olvasmány? Mi is az a levéltár? (5-12. évfolyam)

A foglalkozás során bemutatjuk a diákok számára a levéltár működését, főbb feladatait, legértékesebb kincseit. A tanulókkal bejárjuk a levéltár nyilvánosság elől elzárt tereit is, úgymint a raktárakat és a műhelyeket.

7. Buda ostromai 1686 és 1849 (2-5. évfolyam)

Ez egy tipikusan kicsiknek szóló foglalkozás, melynek első felében Buda török általi elfoglalásáról, a törökök magyarországi tartózkodásáról és magáról az 1686-os ostromról beszélgetünk. Ezután szellemi és ügyességi játékokkal „mérjük meg” a gyermekek tudását, és a feladatok sikeres megoldása jutalmául „elfoglaljuk” Buda várát.

A foglalkozást a 1849-es ostromra is kidolgoztuk – kombinálható a Az 1848-as forradalom története c. foglalkozással.

8. Toldi kora/Arany János pesten (6-12. évfolyam)

Arany János 22 évet élt a fővárosba, így művészetére mindenképpen hatott az egykori Pest és 1873-tól az egyesült Budapest. Milyen helyeken lakott, mennyire szerette őket a neves költő és melyiküket foglalta versbe? Hogyan látta a vidéki környezetből érkezett Arany a városi életet és melyek voltak a kedvenc helyei?

9. Családkutatás/anyakönyvek (6-12. évfolyam)

Híres emberek (Neumann János, Gundel Károly, Hajós Alfréd, Eötvös József) családfáján, anyakönyvein keresztül mutatjuk be a családfakutatás rejtelseit, nehézségeit, érdekességeit.

Ezúton is hangsúlyozzuk, hogy ezek a tematikák csak irányvonalat adnak, az iskolák igényei és a rendelkezésre álló idő, a korcsoport határozza meg, ezeket milyen mértékben kombináljuk egymással.

Várostitörténeti vetélkedő(k)

Budapest Főváros Levéltára 2013 óta tart városismereti vetélkedőket középiskolás diákok számára, ami során a tanulók tanterven kívüli ismereteket szerezhetnek Budapest történetéről téttel rendelkező formában. 2013 és 2020 között a Fővárosi Önkormányzat munkatársai által megszervezett és a BFL által lebonyolított vetélkedők témái a fővárosi élet meghatározó

elemeinek és helyszíneinek történetét dolgozták fel (pl. budai vár, a Margitsziget, a rendszerváltás, a közlekedés, a gasztronómia, sport stb.).

Az első fordulót külső helyszínen bonyolítottuk le, ahol a csapatok (az egyes állomásokon elméleti és gyakorlati ügyességi feladatokat oldanak meg. A második forduló feladatai interneten voltak/lesznek elérhetők, és a feladatlapokat elektronikusan kellett beadni.

A harmadik fordulót hagyományosan Budapest Főváros Levéltára Gárdonyi Albert termében valósítjuk meg. Itt a korábban megszerzett ismeretekről kreatív, játékos feladatok megoldásával tehet tanúbizonyságot a döntőbe jutott hat csapat.

2021-ben a városismereti vetélkedő szervezése teljes mértékben a BFL kezébe került, költségeit (pl. jutalom a döntőbe jutott diákoknak) az intézmény költségvetéséből finanszírozza.

Azóta négy alkalommal rendezte meg a BFL saját szervezésben a városismereti vetélkedőt:

2021-2022 **Állatkerttörténeti vetélkedő** 30 csapat 90 diák

2022-2023 **A Budapesti Hidak Története** 39 csapat 117 diák

2023-2024 **Budapest 150** 63 csapat 189 diák

2024-2025 **Közlekedő Budapest** 22 csapat 66 diák

2025–2026 (várhatóan) **75 éves Nagy-Budapest**

A három fordulós vetélkedő tematikájában, célcsoportjában, célkitűzéseiben nem változott, de menetrendje némileg módosult a következőképpen:

I. forduló: online forduló (szeptemberben meghirdetve) október–december

II. forduló: külső helyszínen zajló/online forduló (következő évben) február–március

III. döntő: BFL-ben Gárdonyi Albert Terem április vagy május

A témát mindig sokféle dokumentáció és ismeretanyag alátámasztásával jórészt Budapest Főváros Levéltára forrásaira alapozzuk, de szükség esetén más kulturális intézményeket is be tudunk vonni

Céljaink, kidolgozás alatt lévő foglalkozások

A közeljövőben továbbra is a fenti foglalkozástípusok fogják kitenni a levéltár-pedagógia fő profilját, azonban időről-időre érdemes új témákat kidolgozni, melyekből néhányat alább ismertetünk.

Új foglalkozások

Az elmúlt években két új foglalkozást dolgoztunk ki (és emellett a meglévőket bővítettük, több korosztály számára elérhetővé fejlesztettük, illetve az iskolai kiszállásokra fazoníroztuk), mindkettő beváltotta a hozzá fűzött reményeket.

2022 őszén készítettük el a *Szalmák, foglalkozások a fővárosban* című programunkat, amely rövid idő alatt a második legnépszerűbb foglalkozásunk lett az iskolák körében, ugyanis úgy alakítottuk ki, hogy a pályaorientációs napokhoz igazodjon. Ezt a programot gyakran az iskolákban a tantermekben vagy a könyvtárban tartjuk meg.

A *budapesti hidak története* programmal kimondottan az alsós korosztályt céloztuk meg, és 2024 őszén hirdettük meg először. Azóta 7 alkalommal tartottuk meg a foglalkozást.

Tervbe vettük egy közlekedéstörténeti foglalkozás kidolgozását is, amelyben a diákok a főváros közlekedésének fejlődését, valamint a városi járművek történetét ismerhetnék meg a levéltári dokumentumok alapján. A foglalkozást alsósok számára is élvezetessé tudnánk tenni kiegészítő játékok segítségével (közlekedési térképek, puzzle-ok, memóriajáték). Emellett folyamatosan fejlesztjük, kibővítjük a már meglévő foglalkozásainkat és figyeljük a pedagógusok igényeit további programjaink kiválasztása szempontjából. Tervezett további foglalkozásokkal kapcsolatban előre számításba vesszük a jeles évfordulókat, az érdeklődés felkeltése alkalmas témákat (pl. Nagy Budapest – egy világváros tervezése, kerületek története, sport stb.)

Idegen nyelvű foglalkozás kidolgozása

Mivel igény jelentkezett rá, fokozatosan kidolgoztunk egy angol nyelvű foglalkozást is, amely alkalmas angolul tanuló magyar diákok, illetve magyarul nem beszélő angolul tudó tanulók számára, valamint lehetővé teszi számunkra a nemzetközi programokban való részvételt is. Ezen a foglalkozáson már részt vettek lengyel, cseh és szlovák általános iskolás diákok, valamint spanyol, portugál, olasz, görög és horvát középiskolások egy Erasmus+ program keretében. Az angol nyelvű dokumentumok mellett bemutattunk számukra anyanyelvükön íródott levéltári iratokat is – szerencsére gyűjteményünk elég nagy és nemzetközi ahhoz, hogy ezt lehetővé tegye. Igény szerint német nyelven is tudunk foglalkozást összeállítani.

A levéltár-pedagógia helyszínei

Budapest Főváros Levéltárában elég és megfelelően felszerelt helység áll a levéltár-pedagógia rendelkezésére. A Gárdonyi Albert előadóterem és az oktatóterem mellett négy éve egy újabb kimondottan interaktív oktatási céllal berendezett teremmel gazdagodtunk.

2021-ben – a volt portalanító műhelyből több főosztály összefogásával – látványraktárt alakítottunk ki. Ebben a helyiségben 25 főt tudunk foglalkoztatni, elsősorban kézműves műhelyként és bemutatóteremként működik, de az utóbbi időben kialakított informatikai háttérnek köszönhetően vetítéseket is tarthatunk, a hosszú bevezető folyosó és az udvar közelsége, illetve a szeparált jelleg miatt – hangos – mozgásos játékokat is lehetővé tesz.

Az utóbbi 10 évben Magyarországon számos helyen indultak vállalkozások, mellyen „szabadulósobás” szórakozást nyújtanak a lakosság részére, ez elsősorban a fiatalabb generációk körében népszerű. Így nem meglepő, hogy hamarosan a kulturális intézmények szórakozási kínálatában is megjelentek hasonló szolgáltatások (pl. múzeumok), ami a levéltárak számára is lehetőséget nyújt az érdeklődés felkeltésére. A BFL ebbe az irányba az első lépést egy online játékkal tette meg (<https://felho.bparchiv.hu/index.php/s/Ia3uY2isiwNFaNc>). Következő lépésként tervezzük, hogy a levéltár helyiségeit szabaduló szoba jellegű levéltári iratokon alapuló játékokra rendezzük be.

Kapcsolattartás az oktatási intézményekkel

A levéltár-pedagógiai státusz egyik célkitűzése az volt, hogy új tanintézményeket keressen meg, levéltár-pedagógiai szolgáltatásainkat reklámozza, ajánlja, a pedagógusokkal élő kapcsolatot tartson fent. A levéltár-pedagógus az elmúlt évek során megkeresse a fővárosi oktatási intézményeket, és az iskolán kívüli tevékenységekért felelős személyekkel felvette a kapcsolatot. A folyamatos kapcsolatépítésnek köszönhetően a foglalkozásokon résztvevő diákok átlagos számát az évi 500-550 főről 800-850-re sikerül emelni. Azonban ez a tevékenység nem tekinthető befejezettnek, ugyanis a tanári fluktuáció (pályaelhagyás, nyugdíjba vonulás) miatt a meglévő kapcsolatokat folyamatosan fent kell tartani, időről-időre frissíteni kell. Fokozott fontosságot tulajdonítunk ennek a munkafolyamatnak, hiszen az újabb iskolába kerülő generációkhoz ezen az úton tud a levéltár eljutni. Az elmúlt évek tapasztalata, hogy a tanárokon kívül érdemes olyan személyeket is megkeresni, akik iskolában dolgoznak, de nem (csak) tanítással foglalkoznak elsősorban (pl.: könyvtáros, dráma pedagógus, igazgatóhelyettes), hiszen ők egy iskolán belül, akár több csoport látogatását is megszervezhetik hozzánk.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a világban és különösen a diákok hétköznapijaiban egyre nagyobb teret nyerő social média jelenlétét. Érdemes lehet fokozatosan a tanárok és a diákok által használt platformokon megjelennünk, és levéltár-pedagógiai programjainkat népszerűsíteni. Az első ilyen kísérleti lépést már megtettük 2025 márciusában egy rövid videót készítettünk foglalkozásaink népszerűsítésére. Azóta a tartalom (2025. májusára) 4800

megtekintésnél tart facebook-on, miközben Instagram-on és Tik-Tok-on is szép számokat hozott. A video megosztása után több olyan iskola is megkeresett minket, akikkel korábban nem volt kapcsolatunk.

Nyugdíjas csoportok

Ma már senkinek sem kell magyarázni az *élethosszig tartó tanulás* szükségességét, ezért a diákcsoportok mellett az idősebbekről sem feledkezünk meg. A BFL közművelődési tevékenysége véleményünk szerint a nyugdíjas csoportok, szervezetek felé sikeresen kiterjeszthető. Az utóbbi években több nyugdíjas csoport látogatása is megtörtént. A tapasztaltunk azt, hogy ennek a korosztálynak könnyen felkelthető az érdeklődése a levéltári iratok, valamint a kulturális rendezvények iránt is. Itt említjük meg, hogy látássérült emberek számára is tartottunk már sikeres foglalkozást.

Levéltár-pedagógiai képzés, önképzés

A levéltár-pedagógiai foglalkozásokat vezető kollégáknak minél több irányból kell inspirációt szerezniük, ezért a lehető legtöbb, a témához kapcsolódó képzésen, bemutaton, konferencián, workshop-on részt vesznek. Szükségesnek tartjuk a kollégák önképzésének folytatását. A korszerű foglalkozások megtartásához elengedhetetlen, hogy kollégáink ismerjék a legújabb tankönyveket, valamint a nevelési, neveléstörténeti, pszichológiai szakirodalom elsajátítása is. Egymást látva, hallgatva figyelmet fordítunk arra is, hogy a prezentációs technikánkat mind tartalmilag, mind előadásmódban javítsuk.

Főként az idő rövidege miatt témanapjainkon jelenleg kevés a kézműves foglalkozás, pedig erre az új témák is lehetőséget adnának. Törekednünk kell arra, hogy ezekből a meglévőkön túl (pecsétöntés, kiskönyvek, papírmerítés stb.) újakat dolgozzunk ki, és ezeket a megfelelő helyre be is építsük. Ugyanígy fontosnak tartjuk új szemléltető eszközök (puzzle, óriástérkép stb.) legyártását, elkészítését is.

Levéltár-pedagógia témában előadás, publikálás, tapasztalatcsere, nemzetközi kapcsolatok

Mivel a BFL kezdetektől fogva élenjár a levéltár-pedagógiának nem csak a megvalósításában, de népszerűsítésében is, ezért évente több konferencián adtunk már eddig is elő, és ezt a tevékenységet folytatni szándékozunk. Úgy gondoljuk, hogy az általunk felhalmozott tudásbázist minél szélesebb körben kell megosztanunk, valamint a magyarországi levéltár-pedagógiai szakirodalom tulajdonképpen néhány cikkből, rövidebb tanulmányokból áll, ezért a konferenciákon való részvétel mellett eredményeinket, módszertanunkat írásban is publikálni kívánjuk.

Eddig megszerzett tapasztalatainkat szívesen osztjuk meg más levéltárak dolgozóival, ezért oktatásokat, képzéseket, és előadásokat rendszeresen tartunk számukra. Több alkalommal csatlakoztunk az évenként Budapesten tartott *Határon túli és egyházi levéltárosok mesterkurzusa* programjaihoz, tartottunk OKJ-s képzést városi, egyetemi, egyházi levéltárosok részére, a *Szabadtéri Néprajzi Múzeum - Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ Felnőttképzése* is előadtunk, valamint a Magyar Levéltárosok Egyesülete Vándorgyűlésein is aktív résztvevők vagyunk a levéltár-pedagógiai szekciójában. A szekció vezetője Dr. Rácz Attila.

Ezek az oktatási alkalmak legtöbbször interaktívak, és mindig megbeszélés, tapasztalatcsere követi, így mi is tanulni tudunk magyar, illetve határon túli kollégáinktól. Ennek következő szintje, hogy külföldi kollégáinktól is ötleteket szerezzünk, így a következő évek célkitűzése, hogy a témában nemzetközi kapcsolatokat is kiépítsünk. Erre jó lehetőséget adhat a jelenleg pályáztatás alatt lévő ACCESS (Archival Culture & Community Engagement for Social Sustainability) project, amely a Kreatív Európa program keretében valósulna meg.

Szervezés

Az elkövetkező évekre az évi 35-40 levéltár-pedagógiai foglalkozás (800-850 diák) megtartását tűztük ki célul, míg a vetélkedők résztvevőinek számát szeretnénk 100 fő fölé emelni.

A levéltár-pedagógus státust továbbra is Mautner Zoltán tölti be, akinek éves munkatervben rögzített feladata a fenti programok megszervezése, és az azokban történő aktív részvétel.

A levéltár-pedagógia finanszírozása

A TÁMOP-3.2.11/10/1KMR pályázaton elnyert támogatás megközelítőleg 18 millió forint volt. A fenntartási időszakban a foglalkozásainkat térítésmentesen kellett tartanunk.

A foglalkozások finanszírozása 2017-től többféle rendszerben (Iskolakapu, Mozaik, voucher) működött, 2024 óta a Fővárosi Önkormányzat által jóváhagyott éves költségvetés (BFL) tartalmazza a levéltár-pedagógiai foglalkozások költségeit.

